

VELJENKALASTAJA

Tie oli jotenkin ahtaampi ja kuoppaisempi kuin muistin. Vuokra-auton mahaan ropisi sepeli. Pyyhkimet yrittivät epätoivoisella vimmallalla työntää aina uudestaan kertyvää hyökyä pois tuulilasilta. Ne oli käännetty viimeiseen asentoonsa. Yhtään lisää vauhtia ja ne lähtisivät varsistaan. Yritin hahmottaa keskittyneesti mökkitien ääri viivoja pimeydestä.

– Se on tosta vasenpaan.

Vilkaisin nopeasti repsikan paikalle. Velipoika oli havahtunut apaattisesta tuijotuksestaan johon se oli vajonnut heti lähtiessä. Kädellensä näytti suuntimia. Sama mies tuo oli kuin ennenkin, mutta jotenkin harmaampi ja väsyneempi versio. Se oli nojannut nyrkkiä poskeensa. Tiukkaan lihaan oli jäänyt sormuksesta selvä kuvio. Se piti sitä sormustansa jostain syystä vieläkin.

– Joo, kyllä mä muistan - valehtelin. Väänsin Audia nahkaratista oikeaan suuntaan. Muistin kyllä suurin piirtein tien mökille. Ainakin siihen asti kun päällyste loppui ja tiet kapenivat. Kun tultiin metsän sisään, niin maisemat eivät enää olleetkaan niin tuttuja kuin viisitoista vuotta sitten. Silloin viimeksi olin ollut velipojan kanssa kalassa. Vähän ennen kuin lähdin ensimmäiselle komennukselleni.

– Ootko vormuloissa käyny siellä?

Jouke ojenteli pitkiä jäseniään. Se hieroi poskeaan ja sitä punaista merkkiä siinä. Mies oli kasvattanut mauttoman grunge-parran. Siitä sojotti tummia kiharaisia orpokarvoja hieman joka suuntaan. Velipojan nuhjuista ulkomuotoa alleviivasi hiirenharmaa maihari. Buutsit oli varmaan sen prätkäkauden jäämistöä.

– Kai sun asemassa oleva saa korruptioo sen verran että kisoihin pääsee? se jatkoi. – Meinaan vaan, että meillä oli osastolla yks Late, joka sano käyneensä kerran. Spaassa, vai missä se ny oli?

Velimies oli ollut Pitkänniemen psykiatrisella viimeisen puoli vuotta. Juuri olivat päästäneet pois. Masennusta. Se oli kuulemma oikeasti sairaus. Niin mutsi oli kertonut puhelimesta. Jätkä oli kyllä valkoinen kuin lakana. Ihan kuin sitä olisi pidetty sisätiloissa koko sen kuusi kuukautta. Olihan se selvästi mennyt huonoon jamaan. Jouke oli katsonut koko matkan suoraan eteensä - puhumatta. Olisi varmaan pitänyt käydä useammin kotimaassa pyörähtämässä? Ainakin niiden muutaman viime vuoden aikana kun siltä meni Kaarina rintasyöpään ja lopulta työ ja terveys. Siinä vain tuntui olevan jo tarpeeksi syitä olla käymättä.

– On meillä yks sponssi joka pistää joka vuosi muutaman lipun. En oo kyllä ite käyny kun kerran. Myyntimiehet ne siällä ramppaa, hoitelee suhteita. Valehtelin taas sujuvasti. Tuuli yltyi ja tielle tunki tummia kuusia. Ne heiluivat pyyhkimien tahdissa. Oli tämä "isiemme maa" vain surkea loukko. Näin syksyllä sen tajusi parhaiten. Vettä ja räntää vuorotellen.

Vetisestä massasta sukelsi yhtäkkinen mökin seinä. Sateessa ja voimakkaissa halogeenivaloissa harmaa seinä näytti puolet pienemmältä kuin muistin. Joku hirsistä oli antanut periksi aikojen saatossa ja tien puoleinen kulma oli selkeästi notkolla. Mökki muistutti vähän asukkaitansa. Yritti mennä kumaraan, niin kuin anteeksi pyydellen. Polkaisin jarrut pohjaan. Audi aurasi soraan urat, joihin vesi teki saman tien pesän. Jouke evakuoiti välittömästi itsensä mökin lipun alle. Se säntäsi sateeseen paljain päin ja pani saman tien tupakaksi. Sekin oli uusi piirre velipojassa. Jätkä oli ennen pelannut jalkapalloa aina Suomen sarjaan asti, eikä ollut silloin koskenutkaan tupakkaan. Nyt sen sormenpäät olivat keltaiset.

– Heitä ny jumalauta edes syytvesti päähäs. Saat kuoleman taudin.

Kuulostin varmaan ihan mutsilta. Jouke veteli pitkiä savuja antaumuksella henkeen. Annoin sen poltella rauhassa. Menin itse vaihtamaan sadevehkeitä saunakamariin. Avain löytyi irtonaisen vuorilaudan alta niin kuin aina ennenkin. Astuin sisään lapsuuteni tuoksuihin. Mietoa tervaa ja jotain, jota en tunnistanut. Nämä tuoksut tunkeutuivat sitkeästi vieläkin uniini.

Olin ostanut Stockalta merkkivehkeet Joukellekin, Hai-saappaita myöten. Ei niitä kai enää kukaan oikeasti tehnyt, jotain kiinalaisia kopioita, mutta aika makean näköiset. Olin ajatellut, että kaksospojat – kyllä meille sama koko kävisi. Olin tietysti heti Jouken haettuani huomannut olevani täysin väärässä. Kun sen kroppa oli riutunut laitoksessa olemattomiin, olin itse puolestani kerryttänyt vararengasta. Nyt se roikkui irvokkaasti housunsuusta, eikä suostunut piiloutumaan.

Velipoika tuli tukka vettä tippuen saunakamariin. Se pyöritteli päätään ja nauroi ääneen ostamieni sadevehkeiden kokoa. Sillä oli sytykkeitä kourassaan. Se otti yhden kiehisen ja heilutti sitä nenäni edessä kuin perhovapaa edestakaisin.

– Varapäreitä kato. Jos sulta palaa, niinkun normaalisti. Sain veljellisen läimäytyksen selkääni.

Tunsin punan nousevan kasvoilleni. Hymähdin. Se oli vanha vitsi ja lisäksi totta. Mulla hitsasi aika herkästi kiinni. Jouke vei sytykkeet saunan pesään. Syksyisen kalaretken jälkeen oli joskus parempi saunoa kohme pois sormista. Että se tuonkin muisti. Olimme isäukon kuoleman jälkeen

käyneet kahdestaan kalassa tällä samalla mökillä. Sielunhoitoreissuja, joilla aito hiljaisuus pikku hiljaa oli turruttanut menetyksen tunteen. Ei sillä, että fajia mikään suuri persoona olisi ollut, mutta jouduttiin niin nuorina vastuuseen, että oli vetänyt jotenkin vakavaksi.

- Vedäs hynttyyt niskaan, niin mennään tarkistaan, pitääkö se vaarin paatti vielä vettä.
- Mää oonkin vähän aatellu, että tarttis vielä yks hauki saara.

Jouke huokaisi syvään ja katsoi saunakamarin ikkunasta selälle päin. Mitä se tuolla tarkoitti? Miten niin *vielä*? En ajatellut asiaa sen pidemmälle. En uskaltanut. Saunakamarin terva muuttui yhtäkkiä päälle käyväksi homeeksi. Pakenin ulos. Heitin rennon oloisesti vedenkestävän repun olalle. Leukailin tunnelman kohottamiseksi: – Ei taida tulla haukia tämmösellä lahnatuulella?

- Lahnatuuli, joo... vittu syysmyrsky! Meinaaksää oikeesti lähtee tonne meloon? Jouken siniharmat silmät välkähtivät ja haastoivat. Tällaista negatiivaa siltä olin tottunut kuulemaan viime vuodet. Masennus sen varmaan aiheutti. Ei se ennen tuommainen ollut.

Tuijotettiin hetki toisiamme kuin arvioiden ilmaan heitettyä argumenttia. Jouke lievensi ensimmäisenä: – Eikö vaan imetä punkkua mökissä? Haetaan mutsille Hallista kalat huomenna. En vastannut. Aloin talsia polkua kohti rantaa. Vaarin paatti piti kyllä vettä. Se oli täynnä sitä ja rantalepistä satanutta roskaa. Joku oli jättänyt sen oikein päin rantaan. Tappi oli paikallaan ja perätuhdon vieressä kellui auringon haalistama vaaleansininen puikkari. Se näytti naurettavan hailulta verrattuna neonvihreään gore-asuuni.

Kalastin tapin veneen pohjalta ja vangittu vesi juoksi innoissaan purona järveen. Kaadettiin miehissä loputkin pois. Ei puhuttu mitään. Lastattiin virvelit, vajasta löydetty haavi, ämpäri sekä vielä vieheboxi perätuhdon alle. Sade liuotti männyn tuoksua ilmaan. Jouke meni perään istumaan ja minä tuuppasin paatin vesille.

Vetelin lyhyitä vetoja kunnes paatti pääsi vauhtiin. Sadevehkeet narisivat uutuuttaan jokaisella vedolla. Soutamisen rytmi ja solina toi mieleen jonkin hämärän muiston. Rannat hävisivät pikku hiljaa näköpiiristä. Vesi vihmoi naamalle, kun tuuli alkoi pyörittää sitä vaakatasossa.. Jouke virnuili jostain syytvestinsä lipan alta. Sitä samaa pirullista virnettä mitä se oli varmaan virnuillut, kun oli sulkenut mut paskahuusiin tällä samaisella mökillä, keskellä yötä, syyspimeillä. Sen oli pitänyt odottaa oven takana. Sanaakaan se ei ollut sanonut. Haka vaan ulkopuolelta kiinni kun olin reiällä. Muistan vieläkin kuinka kylmyys alkoi hiipiä flanellin sisään samaan tahtiin kun velipojan askeleet loittonivat. Paniikki oli jo muuttunut turtumukseksi kun mummu päästi mut ulos aamutarpeilleen tullessaan. En saanut sanottua mummulle mitään kun se siunaili ja koetti hieroa

veren pojassa taas kiertään. Inhosin tuota virnettä. En ole varma, mutta se taisi olla ratkaiseva hetki. Taisin silloin päättää, etten eläessäni peesaa ketään. Pärjäisin omillani.

- Mitä helvettiä sää oikeen virnuat? hermostuin lopulta siihen.
- No luulis tommosen teknologiajohtajan osaavan perämööttöriä käynnistää?

Katsoin Jouken sivuitse ja tajusin, että laipioon oli kiinnitetty pieni pariheppainen. Olin minä sen varmaan nähnytkin, mutten ollut rekisteröinyt. Jouken oli täytynyt se laittaa, kun olin käynyt vajan takana airoja etsimässä.

- No voi kilin vittu! Millä mä näen sen kun sun leveet hartiat on siinä tiellä?

Tunsin kuinka hermostunut puna alkoi sykkiä korvalehdissä. Menin korostetuvin liikkein veneen perään ja sysäsin jätkän soutajan paikalle. Jouken siirtyessä sen repussa kilahti. Tuli hiljaista. Vain aivot kolkkasivat veneen laitaa vasten. Tiesin että ennen sen "Niemeen" menoa sillä oli ollut pitkä ryyppyputki. Tai anteeksi, pitkä masennus. Se kun on sairaus. Mutsi oli väittänyt mulle että Jouke oli ollut kuivilla koko hoitojakson ajan. Tuuli ulvoi riemuissaan haistaessaan mahdollisen otsaanlyöntikisan. Sade alkoi taas hakata järven pintaa rokonarpiseksi. Katsoin Joukea ja perämööttöriä vuoron perään. Molemmista luulin ymmärtäväni jotakuinkin olennaisen. Velimies vain tuijotti takaisin viattoman näköisenä. Lopulta pudistin päätäni, käännyin ja aloin nykiä Johnsonia käyntiin. Parin kiukkuisen yrityksen jälkeen motti lupasi, mutta sammui saman tein. Vanhaa bensaa?

- Se tarttee varmaan ryyppyä? Korkin metallipanta antoi narskahtaen periksi takanani.
- Kukapa ei tarttis tämmösessä säässä? Anna tänne se pullo.
- Teknologiajohtaja on hyvä vaan.
- Turpas kii ja souda.

Joimme molemmat pitkät, hartaat siivut. Katselin veljeä silmiin. Olimme ainoat pöljät koko järvellä. Peltosen hurjat – ihan kuin ennen vanhaan. Se yhteys oli syvällä, mutta ei kokonaan kadonnut. Jouke rikkoi sen hartaan hetken tarttumalla airoihin.

- Laitetaas diisselit jyllään. Tiesikkö muuten, että junat kulkee diisselillä?

Nauroin ääneen peittääkseni hämmennyksen. Äitee oli kertonut tästä sen pakkomielteestä. Velimies vietti aikaansa nykyään asemalla katselemassa junia. Kuulemma niin usein, että konnarit ja junakuskit moikkailivat jo sille. Mutsille se oli selittänyt, että rupeaa junakuskiksi, kun ei enää

muuhun kelvannut. Oli kuulemma jo pestikin tiedossa. Masennus on sairaus. En puhunut sille siitä mitään. Kyllä nämä kalapuuhat saisi sen raiteilleen. Niin olin sen ajatellut.

Katselin velipojan rytmikästä liikettä. Mentiin kohti Konnunnokkaa. Minnepä muuallekaan? Sieltä niitä haukia nousisi. Kun oli Joukella sellainen tarve. Tuuli oli mennyt taas niemen nokan taakse huokailemaan ja keräämään voimiaan. Ei Peltosen veljeksiä noin vain selältä ajettu.

- Millä aattelit vetää? Kolusin pakkia ja löysin muutaman vanhan suosikkini.
- Täällä on tää sinivihree Krokotiili ja pari hopeeta Professoria. Haukeehan sää yritit?
- Mun viimestä haukee. Se olis saatava, kun sillon viimeks pääs irti. Vei sen takuubarman Professorinkin. Muistatko, sen rippilahjan isältä?
- Joo, siinähan oli se kaiverruskin.
- *Professorille* - Äijä oli vetäny puukon kärjellä ite sen "*ille*" siihen logon perään. Nuuka mies.

Velipoika soui tässä nykyhetkessä, vaikka sen katse harhaili jossakin menneisyydessä. Juuri Valaskiven kohdalla sillä oli napannut semmoinen ainakin kymmenkiloinen. Oikea uppotukki. Sitä oli väsytetty pitkään ja hartaasti. Lopulta kun se oli saatu melkein veneen viereen, niin tämä piru oli päättänyt hypätä. Parimetrinen hauki oli noussut kepeästi ilmaan, nykäissyt siiman poikki ja pudonnut kuin lyijy pohjaan jurottamaan. Jouken rippilahja poskessaan. Ei saanut Jouke haukea, eikä isäukko professoriaan.

Poimin mielestäni parhaat kuvat ja laitoin onget valmiuteen. Laskin vavat veneen laitaa vasten odottamaan. Mentiin Raatokarien ohitse. Vielä hetki ja sitten uistimet perään. Koivut kun olivat linjassa rannassa, siitä laskettiin. Tasaista rytmiä. Jouke valeli hankaimia väliin vedellä, vaikka yläkerrasta riitti voiteluainetta yli tarpeen. Kalastin käteeni veneen pohjalla soutamisen rytmiin kelluvan kossupullon ja vedin siitä siivun. Lämmitti. Ojensin soutajallekin. Mikä veljeni vartija minä olin? Se antoi airojen laanata ja otti aataminomena kulkuttaen omansa.

- Katson taaksepäin, vain kiskot sinne jää... , se alkoi huikan jälkeen laulaa suhteettoman kovaa. Joko sillä nyt meni päähän? Sateen hakkaaminen onneksi peitti sen melskaamisen. Mieleen tuli papiljottipäinen Oona-mummu. Se aina paasasi järvellä huutamisesta. Onneksi mummun vei keuhkosityöpä jo aikaa sitten. Ei tarvinnut hävetä seuraavassa tiekunnan kokouksessa nulikoitten käytöstä.

- Kattosit ny välillä eteenpäin. Ollaan kohta kaislikossa.
- Se lopetti hoilaamisen ja katsoi mua alta syytvestin lipan.
- Kaislikossa tässä ollaan muutenkin – ja irti ei taireta päästä.

Se oli keskustelun avaus. Sen verran minäkin tajusin. Silti en osannut tarttua täkyyn. En ollut koskaan osannut.

– Niin onhan sulla ollu noita murheita... Sivuutin asian lammasmaisesti. Syytvestin reunan alta mua tuijotti koko viidentoista vuoden kuilu. Missä sä olit silloin, se kysyi, vaikei sanonut ääneen mitään. Ei sen tarvinnut, molemmat tiesivät kyllä.

Jouke otti virvelinsä ja vippasi tottuneesti pitkälle taakse. Koetti että kuva ui, kelasi puoli kierrettä lukitakseen ja asetti virvelin poikittain veneen pohjalle. Vauhdin koskaan pysähtymättä se jatkoi soutamista. Ongen pää alkoi väristä lusikan liikkeitten tahdissa. Tein saman liikesarjan omalla ongellani. Päästin hieman enemmän siimaa, koska olin syvän puolella. En ollut aikoihin vetänyt uistinta, mutta silti kroppa alkoi jo muistella miltä parikiloisen hauen isku tuntuu. Kalastettiin. Jouke käänsi hiljakseen ison selän puolelle.

– Nyt on kii! Soutaja heräsi yhtäkkiä eloon. Vapa taipui luokille. Se otti siitä kiinni ja veti pitkälle olkapäänsä yli vastaan. Vaistomaisesti katseeni etsi veneestä haavia. En ehtinyt edes persettäni nostamaan, kun äkisti noussut jännitys laukesi: – Ei kun pohja – saatana... noita ahvenvitoja aina tässä.

Muistin tapahtumasarjan poikavuosilta. Tiesin että se toistuisi tänään vielä monta kertaa: vääriä hälytyksiä, pohjia ja ruohoja. Samalla tajusin, että veneessä ei ollut mitään millä mahdollisen kalan kolkkaisimme. Kossupullo?

Otin pullon kouraani ja huomasin etiketin. Se oli pikkuisen irti jo kulmastaan liottuaan veneen pohjalla. Näin että etiketin kuva oli tuttu, mutta siihen oli tussilla piirretty keskelle peltoa raiteet ja jonkinlainen veturi. Sen piipusta nouseva savu oli sotkenut suomalaisen perinnemaiseman. Sisältökin maistui jotenkin oudolta. Siinä oli niin kuin tervan maku. Joka tapauksessa kossu lämmitti mukavasti.

– Mites *Zouu-liii* tykkäs kun lähit hulluja hoitaan kotomaahan? Se lausui Jolien nimen tahallaan "ulkomaalaisittain".

– Sillon lomaa duunista. Lähti sen siskojen kanssa Barrier Riefille sukeltaan. Mun Visan kanssa. Eiköhän se pärjää?

– Aattelin vaan, ettei sotkettu ny vanhan äiteen kanssa teirän kuvioita. Muori on kyllä nykyään vähän raihnas. Eikä tämmösiä hulluja parane ilman väijyä jättää. Se vinkkasi silmäänsä.

– Äläs ny. Eikös sulla ollu kumminki ne terveen paperit?

– Terveen? Voi helvetti... Se ny oli vaan semmonen ulkoistamistoimi taas. Mun hulluus ei ollu kato tarpeeks vakavaa. Sieltä tuli Heinolasta pari kaveria... molemmat aivan pihalla. Mää olin

lopulta aika lievästi hullu niihin verrattuna. Siellä tuli niitten jälkeen pula pedeistä. Ei ne voinu muuta kun ne paperit kirjottaa. Mutta hyvä juttu se oli, mää pääsen ny vähän paremmin noihin työnhakureissuihinkin.

Se katsoi mua ylpeän oloisena. Tuli mieleen se kun jätkä toi joskus ensimmäisen tyttöystävänsä näyttille kotiin. Sillä oli nyt samanlainen pöyhkeä ilme. Silmät tuikki jonkin uuden aavistusta, mutta poskessa nyki epävarmuuden kavaltava suoni. Se katsoi rannekelloonsa, niin kuin olis myöhässä treffeiltä.

– No mistä oot töitä hakenu? En voinut muuta kuin kysyä. Osa minusta halusi myös tietää vastauksen. Mistä se nyt kuvittelee mitään töitä löytävänsä tuolla tautihistorialla? Masennus ja kaikki.

– Vee-ärrältä.

– Niin mistä?

– Valtion rautateiltä. Ooksää saatana ihan kaiken unohtanut? Mää oon käyny netissä veturinkuljettajan peruskurssin. Ei tartte enää ku saada toi käytännön harjottelu suoritettua, niin se on sitten siinä.

– Mitä helvettiä sää horiset? Ei kai veturinkuljettajaks voi netissä pätevyitä? Epäusko tihkui äänestäni, vaikka kuinka yritin niellä sitä takasin.

Yhtäkkiä laidasta löi iso vaahtopää sisään. Koko paatti keikkui aallon voimasta niin, että jouduin ottamaan laidasta kiinni. Oltiin tultu Konnunnokan ohitse ja tuuli pahalainen oli taas huomannut meidät. Se hihitti jossain tuolla pilvien takana ja heitti täyslaidallisiaan meitä kohti. Jouke istui paikallaan rauhassa. Sillä oli edelleen se typerä virne naamallaan. Oli kuin se olisi täysin immuuni vallitsevalle säätilalle. Sen sijaan mies katsoi taas kelloansa ja tähyysi selän puolelle aivan kuin varroten jotain suurta näytelmää alkavaksi. Mun nenään tuli taas jostain se terva. Mustat pilvet nousivat hetkessä niemen takaa päälle.

– Otetaas ylös! jouduin huutamaan äkkiä noussutta tuulta vasten.

Jouke istui edelleen selkä suorana, kädet rennosti airon hantaakeissa. Se ei tehnyt elettäkään lähteäkseen.

– Reläx män, se sanoi ja hymyili. Jouke otti vavan kouraansa ja samalla hetkellä lusikka kävi tietysti pohjaan. Veneen hidas vauhti pysähtyi kokonaan ja ongen hento lasikuitu meni luokille. Käännyttiin hetkeksi poikittain tuuleen ja läikkä alkoi lyödä vettä sisään veneeseen. Tuuli ulvaisi

voitonriemuisesti äärimmilleen kiristyneessä siimassa. Muutaman turhan irrotusnykäyksen jälkeen Jouke sysäsi vapansa minulle.

– Otas toi. Mää souran sen irti. On jo vähän kiirekki.

Sateen ja tuulenpuuskien meteli oli jo niin kova, että vain nyökkäsin, nappasin vavan ja aloin hallitusti yrittää kuvaa irti pohjasta. Jouke soui meitä päin niemenkärkeä saadakseen siiman eri kulmaan. Huomasin, että minkään sortin liivejäkään ei ollut tullut mukaan.

Samalla ukkonen jyräytti valkokarvaisen keihäänsä suoraan niemenkärkeen, jota kohti oltiin menossa. Salama katkaisi ison kuusen, joka tuli rysähtäen alas. Se kaatui puoliksi kallioiselle rannalle ja puoliksi veteen. Jouke ei kunnolla nähnyt puun kaatumista, koska oli selin, mutta mulle se kävi lähtökäskyksi. Pois selältä! Salamahan ei koskaan iske kahta kertaa samaan paikkaan. Niin sanoi vanha kansa. Helvettiäkö vanha kansa sähkövoimatekniikasta mitään ymmärsi? Niemi nyt kuitenkin oli lähin ranta. Nykäisin siimasta vielä kerran ja se irtosi.

Ilmassa tuoksui sähkö kun rantauduimme. Tunsin kuinka karvat nousivat pystyyn niskassa. Tultiin puuskan voimasta pitkälle ja sain hypättyä köyden kanssa helposti kivikkoiselle rannalle. Revin tuulen auttamana Jouken ja veneen pitkälle kiville ja aloin kiinnittää köyttä rantalepikkoon. Jouke harppoi ohitseni. Tarkkasi taas kelloansa. Sanoi menevänsä niitä vastaan. Satoi niin että gorekin kastui. Ei sen pitäisi? Kädet tärisivät kylmästä ja sain pitävän solmun syntymään vain vaivoin.

Yritin katsella mihin Jouke oli mennyt. Jostain myrskyn ujelluksen seasta kuului jotain. Se oli kuin rytmikästä kolketta. Taitoin syytvestin reunan ylös ja yritin katsella sateen ohitse äänen suuntaan. Jouke pysyi hävinneenä niemen toiselle puolelle. Outo kolke jatkui edelleen mutta sen rytmi hidastui. Tajusin että ääni tulikin ulapalta. Rytmikatosi järven syliin ja lopulta kuului pitkä vihellys. Tervan ja dieselin hajua. Lähdin kohti. Näky paljastui vähitellen. Näin ensin vain teräksisen nivelvarren, joka välitti voimaa pyörille. Muu oli punervan höyryn peitossa, kunnes hitaasti paljastui. Ajohytti, mustaksi tervattua puuta, valtava piippu, kyljessä messinkiset numerot "111". Metsäliiton veturi. Juuri pysähtymäisillään niemen kärkeen. Ukko-Pekka perkele! Keskellä järveä. Tuulikin tuntui pysähtyvän seuraamaan hämmentyneenä tätä näytelmää. Junan peräaalto huuhtoi rantakalliota ja velipojan butseja. Tämä seiso niemen kärjessä lapa pystyssä. Veturista heilutettiin vastaan. Joku veti hanikoista pannen topin tuhansille hevosvoimille. Veturi veti perässään pariakymmentä vaunua, jotka hiljaa lipuivat esiin myrskyn sekoittamasta harmaasta massasta. Jos olin kännissä, selvisin.

Jalkani kasvoivat kiinni kallioon, en päästänyt ääntäkään. Ei tällaista oikeasti tapahtunut.

Seurasin etäältä kuinka velipoika heitti syytvestinsä rantakalliolle ja otti taskustaan veturinkuljettajan suikan. Semmoisen ryssämällin. Se asetteli sen huolella päähänsä ennen kuin nousi veturiin. Kätteli kuskin ja apumiehen niin kuin vanhat tuttunsa. En vieläkään saanut ääntä. Jouke kääntyi vielä minuun päin ja heilutti.

Velimies istui kuskin pukille ja veti narusta. Veret seisauttava vihellys halkaisi ilman. Nivelvarsi heräsi henkiin ja alkoi puskea pakotettua rytmää junan sisuksiin. Pyörät alkoivat vastahakoisesti työhönsä. Veturi kiskomaan vaunuja takaisin ulapalle. Lukko jaloistani aukesi ja hyökkäsin rantaan, mutta juna oli nopeampi kuin Peltonen nuorempi. Seisoin nyrkkiä puiden rantakivillä ja kirosin. – Mun veli, jumalauta! Kiihtyvällä vauhdilla ohi vilistävät vaunut heittivät terävän aallon rantakiville. Retro-Hait hörppäsivät vettä. Katsoin junan takasiltaa, kun en muuta voinut. Veturin pilli ulvaisi vielä kerran hyvästit, ennen kuin koko komeus häipyi ulapalla yhä vellovan myrskyn sisään. Kolkekin hävisi pikku hiljaa. Oliko sitä koskaan ollutkaan? Seisoin typeryneenä kalliolla. Tuuli nuoli pärskeitä poskiltani. Ei ne kyneleitä olleet – mitä lie masennusta?

***

Virren viimeiset kaiut hävisivät hiljalleen hautausmaan kivien väleihin. Arkku oli laskettu, korulauseet lausuttu. Tuuli seisoj asennossa hautausmaan reunassa ja teki kunniaa edesmenneelle. Olkapää oli hellänä kaiken maailman sukulaisten myötätuntopuristelujen jäljiltä. Tuijotin suu ammollaan makaavaa maata. Ei Jouke ollut siellä. Naarattu oli koko kalastuskunnan ja poliisin voimin, mutta velimies ei ollut käynyt pyydykseen. Arkkuun oli laitettu symbolisesti rantakalliolta löytynyt syytvesti. Oli kai vähemmän kolkkoa kuin haudata tyhjää.

Olin tullut suoraan kentältä ja jetlåg painoi jo jyskyttäen ohimoita. Aamun rankkasade oli vetäytynyt hyvin ansaitulle kahvitauolle. Kentältä vuokraamani Audi seisoj seurakuntatalon edessä, jossa muistotilaisuus pidettiin. Kahvitarjoilun jälkeen joku äidin eläkeläiskaveri lauloi. En osannut oikein olla. Kaikki sukulaisetkin tuntuivat jotenkin täysin vierailta. Tilanne ei oikein kutsunut välien lämmittelyynkään.

Ovensuuhun oli laulun aikana ilmestynyt yksi harvoista Jouken kavereista. Pasi tai Basso, vai mikä sen nimi nyt oli? Se oli niitä sen prätkäkavereita. Vinkkasi luokseen. Pyysin anteeksi pöytäseurueelta ja menin eteiseen. Paiskattiin kättä.

– Niemisen Basso, varmaan muistatkin?

– Joo, tuttu mieshän sinä.

– Osanotot vaan – tota, kerkeetkö hetkeksi tonne pihalle?

Basso kääntyi saman tien ovea kohti. Seurasin. Seurakuntatalon edessä seisoi helmaruosteinen, punainen transiitti. Siirryttiin sen tupakanhajuiselle ja hiutuneelle etupenkille. Basso kaivoi pieneksi käyneen pikkutakkinsa povesta taskumatin ja tarjosi ryyppyä. Otin kohteliaasti suullisen.

– Vähän outo juttu se Jouken lähtö, Basso aloitti.

En tiennyt mitä sanoa. Naama irvisteli vielä taskulämpimän jäljiltä.

– Meinaan että se sillä lailla yksin lähti, se jatkoi. – Ja pahimmalla syysmyrskyllä. Olis sen ny luullu tienneen, tottuneen kalamiehen - että ainakin liivit mukaan...

– Niin, sillähän oli paljon sitä huolta ne viime ajat, myöntelin ääneen lausumattoman epäilyksen todeksi. Seurattiin katseella kun jonkun irti päästämä piski merkkaili hautuumaan portinpielet.

Basso kumartui repsikan puolelle ja alkoi kaivaa jotain hansikaslokerosta. Sen suu jatkoi käymistä:

– Enhän mää siitä silloin mitään ymmärtäny, kun se muutama viikko sitten ilmesty meidän ovelle. Toi semmosen tolkkuttoman kokosen hauen. Ei kuulemma ite saanu syötyä. Basso penkoi edelleen hansikaslokeroa.

– No tossahan se. Basson punehtuneet kasvot ilmestyivät taas näkyviin. – Se käski antaa tän sulle jos törmättäs ja sanoon, että turha näitä on jahdata. Minä siihen, että kuinka mää ny suhun missään törmäisin...

Basson ojennetussa kädessä kimmelsi osittain ruosteinen lusikkauistin. Kun valo sattui sen koveraan puoleen, pystyin erottamaan kaunolla kirjoitetun sanan: *Professorille*.